

Στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ο ζεϊμπέκικος, το μπουζούκι, ο τζουράς και ο μπαγλαμάς

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Ένας από τους χαρακτηριστικότερους ελληνικούς χορούς και μουσικά όργανα συνδεδεμένα με τη λαϊκή παράδοση, εντάσσονται στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, με απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνας Μενδώνη. Συγκεκριμένα, εντάσσονται οι χορευτικές παραδόσεις του ζεϊμπέκικου στην Ελλάδα, το τρίχορδο και τετράχορδο μπουζούκι, ο τζουράς και ο μπαγλαμάς.

Όπως δήλωσε η Λίνα Μενδώνη, «Ο ζεϊμπέκικος χορός, αλλά και το μπουζούκι με τα όργανα της οικογένειάς του, έχουν ταυτιστεί με την λαϊκή παράδοση και με την Ελλάδα. Έχουν πρωταγωνιστήσει στη διαμόρφωση της ελληνικής λαϊκής μουσικής στον 20ο αιώνα και στην αντίληψη που επικρατεί ευρύτερα για την ελληνική μουσική. Είναι αναμφισβήτητα, τα πλέον διακριτά ελληνικά μουσικά όργανα στο εξωτερικό. Σε ολόκληρο τον ελληνικό χώρο, καθώς και στις απανταχού κοινότητες του διασπορικού ελληνισμού, οι κινήσεις του ζεϊμπέκικου και ο ήχος του μπουζουκιού εκφράζουν αμιγώς το ελληνικό ρεπερτόριο, και στηρίζονται σε μια μακρά παράδοση άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Η πρόσφατη θέσπιση Τομέα Παραδοσιακής Μουσικής από το ΥΠΠΟΑ στα δημοτικά και ιδιωτικά μουσικά εκπαιδευτήρια, καθώς και η σημερινή ένταξη του ζεϊμπέκικου και του μπουζουκιού στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς συμβάλλουν καθοριστικά στη μελέτη, τη διατήρηση και τη διαφύλαξη αυτών των σημαντικών στοιχείων που έχουν καθορίσει τον ελληνικό ήχο, τόσο μέσα στη χώρα, όσο και στο εξωτερικό».

Χορευτικές Παραδόσεις του Ζεϊμπέκικου στην Ελλάδα

Ο ζεϊμπέκικος είναι αυτοσχεδιαστικός χορός παλαιότατης καταγωγής, που εξελίσσεται χωρίς διακοπή μέχρι σήμερα. Οι χορευτικές παραδόσεις του ζεϊμπέκικου αναπτύχθηκαν στα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας και κυρίως στα λιμάνια (Πειραιάς, Πάτρα, Σύρος, Θεσσαλονίκη, Βόλος, Χανιά, Ρέθυμνο, Καλαμάτα, Καβάλα κ.ά.), καθώς και στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Συνδεδεμένος με τη μακραίωνη ελληνική χορευτική παράδοση, εντάσσεται στους κόλπου της λαϊκής παραδοσιακής, της αστικολαϊκής και της αστικής δημιουργίας, αποτελώντας τρόπο έκφρασης και πηγή έμπνευσης για τους σύγχρονους δημιουργούς.

Ο ζεϊμπέκικος χορός συνιστά ζωντανό στοιχείο της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας δεδομένου ότι χορεύεται σε όλη την ελληνική επικράτεια (τοπικές κοινότητες και αστικά κέντρα), καθώς και στις κοινότητες των Ελλήνων της διασποράς. Είναι βαθιά ριζωμένος στην πολιτισμική μνήμη και ταυτότητα τοπικών κοινοτήτων, ενώ με τις διάφορες παραλλαγές του συνιστά σήμερα μια μετεξελιγμένη μορφή δημοφιλούς χορευτικής έκφρασης των Ελλήνων και των Ελληνίδων.

Τρίχορδο και τετράχορδο Μπουζούκι-Τζουράς-Μπαγλαμάς

Το τρίχορδο και το τετράχορδο μπουζούκι, ο τζουράς και ο μπαγλαμάς είναι νυκτά έγχορδα μουσικά όργανα, τα οποία κατά τα τελευταία 130 χρόνια έχουν τυποποιηθεί κατασκευαστικά και έχουν συνδεθεί άρρηκτα με την ελληνική λαϊκή μουσική. Στον απόηχο της αρχαιοελληνικής πανδουρίδας και της βυζαντινής θαμπούρας ή φάνδουρου αλλά και των παραδοσιακών τεχνικών οργανοποιίας, τα μουσικά αυτά όργανα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του καθημερινού βίου του σύγχρονου ανθρώπου, εκφράζοντας τις χαρές και τις λύπες του.

Το κλασικό τρίχορδο μπουζούκι, όπως ονομάζεται συχνά, με ποικίλα κουρδίσματα και συνδυασμούς που σταθεροποιήθηκαν στο ρε-λα-ρε, επικράτησε στην επιτέλεση του ρεμπέτικου ρεπερτορίου, μέχρι περίπου τη δεκαετία του 1950. Ο τζουράς είναι εξάχορδος και αποτελεί μια μικρογραφία του τρίχορδου μπουζουκιού, με μικρότερο σκάφος αλλά όμοιο μανίκι, με ήχο που παραπέμπει σε παραδοσιακό ύφος. Ο μπαγλαμάς αποτελεί επίσης μικρογραφία του τζουρά με τρεις διπλές χορδές και οξύτερο ήχο. Οι τεχνικές παιξίματος των οργάνων της οικογένειας του μπουζουκιού είναι παλαιές, παραδοσιακές, ενώ ακόμα και οι σύγχρονες εκφράζουν αμιγώς ελληνικό ρεπερτόριο, στηριζόμενες σε μακρά παράδοση άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Πηγή: ielada.gr